Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Lausunto SM1926598

17.10.2019

Elina Rantakokko, SM/PO

Hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

E 42/2019 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle; Kohti parempaa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen sääntelyn täytäntöönpanoa: sisäministeriön poliisiosaston lausunto

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt sisäministeriöltä lausuntoa valtioneuvoston selvityksestä, joka koskee komission tiedonantoa Euroopan parlamentille ja neuvostolle liittyen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen täytäntöönpanoon.

Euroopan komissio on antanut heinäkuussa 2019 Euroopan parlamentille ja neuvostolle tiedonannon ja neljä arviointiraporttia rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevien EU-säädösten toimeenpanosta. Tiedonannossa tarkastellaan keinoja parantaa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä koskevien EU:n puitteiden täytäntöönpanoa ja tiivistetään neljä komission asiasta laatimaa raporttia.

Sisäministeriön poliisiosasto on osallistunut valtioneuvoston selvityksen laatimiseen ja katsoo, että siinä esitetty Suomen kanta on perusteltu. Komission tiedonantoon ei sisälly ehdotuksia unionin lainsäädännön muuttamisesta, mutta tiedonannon perusteella on selvää, että uusia lainsäädäntöehdotuksia rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen liittyen on valmistelussa komissiossa. On tärkeää, että näiden ehdotusten sisältöön pyritään vaikuttamaan jo ennakolta. Suomi on komission kanssa käydyissä keskusteluissa tuonut esille sen, että rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen liittyen on annettu viime vuosina uutta EU-sääntelyä, joista osan osalta jäsenvaltioilla on vielä täytäntöönpanoaikaa jäljellä. Sääntelyn vaikutukset komission tiedonannossa havaittujen puutteiden korjaamiseen ovat nähtävissä vasta sitten, kun ne on pantu täytäntöön jäsenvaltioissa, eikä päällekkäistä uutta sääntelyä tällä välin tulisi antaa.

Hallintovaliokunta on pyytänyt sisäministeriöltä kirjallisen selvityksen valtioneuvoston selvityksessä olevan Suomen kannan viimeiseen kappaleeseen viitaten ja kysyy, miksi sisäministeriö on antanut toisenlaisen vastauksen hallituksen kertomuksen käsittelyssä K 3/2019 vp - HaVL 6/2019 vp. Pääministeri Rinteen hallitusohjelmaan on kirjattu, että Suomi toimii

EU:ssa siten, että tosiasiallisten edunsaajien ilmoittamisvelvollisuutta laajennetaan koskemaan kaikkia tosiasiallisia edunsaajia, joiden edunsaajaosuus on vähintään 10 prosenttia. Sisäministeriön poliisiosasto tulkitsee hallitusohjelmakirjausta niin, että Suomen tulee nostaa keskusteltavaksi EU-tasolla tosiasiallisten edunsaajien määrittelyn laajentamisen koskemaan niitä luonnollisia henkilöitä, joiden omistus- tai edunsaajaosuus yrityksessä tai yhteisössä on vähintään 10 prosenttia.

Tosiasiallisten edunsaajien määrittelyn laajentamista käsiteltiin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/843 rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen annetun direktiivin (EU) 2015/849 ja direktiivien 2009/138/EY ja 2013/36/EU muuttamisesta (*ns. viides rahanpesudirektiivi*) koskeneissa neuvotteluissa komission aloitteesta, mutta tuolloin esitys ei saanut jäsenvaltioilta kannatusta. Sekä viidennessä rahanpesudirektiivissä että OECD:n hallitusten välisen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnan yhteistyöelimen FATF:n (Financial Action Task Force) suosituksissa tosiasiallisten edunsaajien määritelmää koskeva prosenttiosuus on 25 prosenttia. Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annettua lakia (444/2017) säädettäessä tai viidettä rahanpesudirektiiviä implementoitaessa ei ole haluttu poiketa kansainvälisesti hyväksytystä linjasta. Sisäministeriön poliisiosaston näkemyksen mukaan hallitusohjelmakirjaus ei tarkoita sitä, että lainsäädäntöä tosiasiallisten edunsaajien osalta kiristettäisiin kansallisesti ennen kuin asiaa koskeva EU-sääntely muuttuu, eli hallitusohjelmakirjauksen tarkoituksena ei ole se, että Suomessa olisi voimassa muita EU-jäsenvaltioita tiukempaa sääntelyä asiassa.